

РЕЦЕНЗИЯ

НА ПРОФ. Д-Р АТАНАС КАРАФЕЗЛИЕВ

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА „ДУХОВИ И УДАРНИ ИНСТРУМЕНТИ”

ИНСТРУМЕНТАЛЕН ФАКУЛТЕТ

ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА:

**„Фаготът като солиращ инструмент в произведенията на
българските композитори от XX век”**

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ

НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

НА ДАНИЕЛА НИКОЛОВА СТАТКОВА

БИОГРАФИЧНИ ДАННИ: Даниела Статкова е родена на 15 март 1993 година в София. Започва да свири на пиано на 6 годишна възраст, благодарение на своята майка – композитор, диригент и пианист. На 10 години започва да свири на фагот и два месеца по-късно е приета в НМУ ”Любомир Пипков” в класа на Петър Коцев. Първото ѝ участие като солист и оркестрант е с Мандолинен оркестър ”Prima Visione” под диригентството на Силвия Статкова. От 2007 година е в състава на Младежка филхармония ”София” под диригентството на Деян Павлов. С този оркестър участва както в концерти в България, така и в задгранични турнета – концерт в зала ”Sinopoli” – Рим, Италия и в концертно изпълнение на операта “Carmen” от Бизе (мегапродукция с участието на 1300 изпълнители) в зала ”Zenith” – Орлеан, Франция. През 2011 г. Даниела Статкова е солист на Симфониета „София” с диригент Свилен Симеонов и на Нов симфоничен оркестър под диригентството на Корнелиус

Фрoвaйн (Германия). През януари 2012 г. свири с камерен ансамбъл „Софийски солисти“ под палката на проф. Пламен Джурoв, а в края на май 2012 г. свири също като солист с Врачанска филхармония, с диригент Димитър Панoв. Четири месеца по-късно, вече като част от този оркестър. Участва в концертно изпълнение на операта „La Traviata“ от Джузепе Верди в Амфитеатъра на гр. Ливадия, Гърция. През юни 2012 г. завършва НМУ „Любомир Пипков“ със специалност „Фагот“ и получава Диплома за средно образование и Диплома за професионална квалификация. През септември 2014 г. е успешно приета със специалност „Фагот“ в НМА „Панчо Владигеров“ в класа на проф. Марин Вълчанoв. Следва студентска практика в Симфоничния оркестър на БНР с ментор Александър Сарандев, а година по-късно е приета по програмата „Еразмус“ за тригодишно обучение в Консерваторията по музика в Лас Палмас, Канарски острови при проф. Алфонс Бонафонт. Развива богата солова и камерна концертна дейност както на островите, така и в България като солист на Академичен симфоничен оркестър със студентите по оркестрово дирижиране Йордан Пъшев и Мила Павлова. Печели конкурс за място в Младежкия оркестър на Канарските острови, с който има четири мащабни турнета на територията на Испания и извън нея. През септември 2017 г. завършва Бакалавърска степен успоредно и в двете Висши музикални училища и веднага се отдава на следващата степен „Магистър“, отново паралелно – в България и Испания. През септември 2018 г. защитава успешно Дипломна работа на тема „Стилова интерпретация на Антонио Вивалди – Концерт за фагот и оркестър e-moll, RV 484“ и получава Магистърска степен. Пет месеца по-късно печели място за редовен докторант в НМА „Проф. П. Владигеров“ с научен ръководител проф. Спиро Петков. През есента на 2021 г. става част от Филхармония „Олтения“ – гр. Крайова, Румъния, където по-късно е и солист на оркестъра, а през юли 2022 г. печели постоянно работно място там. Участвала е в Майсторските класове на Бенс

Боганий (от квинтет "Шантили"- Нюрнберг, Германия), проф. Марк Енгелхардт (във Висшето училище за музика и сценични изкуства – Щутгарт, Германия), Хосе Висенте Наваро (Първи фагот на Филхармония Zuidnederland – Маастрихт, Нидерландия), Алехандра Рохас (Първи фагот на Mahler Chamber Orchestra – Берлин, Германия) и проф. Густаво Нунез (Първи фагот на Concertgebouworkest – Амстердам, Нидерландия). Познаваими концертни изяви извън границите на България има в Румъния, Испания, Италия, Великобритания, Китай, Дубай и Индия. Даниела Статкова участва в редица конкурси у нас и в чужбина. Най-важното признание за нея е Втората награда в категория "Фагот" от 45-ти Международен радиоконкурс за млади музиканти "Концертино Прага" 2011, където тя участва в Гала концерт в Пражката зала „Rudolfinum” и в турне на лауреатите в Южна Бохемия, както и приза "Музикант на годината 2011" на програма "Allegro Vivace" (БНР) в категория "Дебют". Печели отличия от много конкурси, между които: Пети Международен конкурс "Млади виртуози" – София (2009) - Поощрителна награда в група до 19 години. Национален конкурс за изпълнение на българска творба „Върбан Върбанов” – Бургас (2010) - Специалната награда на конкурса - Специалната награда на журито - Първа награда с квинтет "ЛАД" - Специалната награда на кмета на община Бургас с квинтет "ЛАД", Първи Национален конкурс за дървени духови инструменти – Русе (2010) - Поощрителен диплом, Девети Национален конкурс за ученици-акомпаниятори – Плевен (2011), Награда за солист Международен радиоконкурс за млади музиканти "Концертино Прага" - Трета награда в категория "Квинтет" с квинтет "ЛАД" (2009) - Втора награда в категория "Фагот" (2011), "Музикант на годината 2011" – програма "Allegro Vivace", БНР - категория "Дебют" 22-ри Международен конкурс „Музиката и Земята” за композитори, камерни състави и инструменталисти – София (2014), Първа награда с духов квинтет „Le Vent” 10-ти Международен

конкурс за млади изпълнители на класически музикални инструменти - Перник (2015), Първа награда 26-ти Национален конкурс за млади инструменталисти и певци “Светослав Обретенов” Провадия (2018).

Даниела Статкова представя внушителна за възрастта си творческа биография – огромен брой концерти като солист още от ранна ученическа възраст с именити наши и чужди диригенти, посетени майсторски класове при известни имена от световната фаготова педагогика, богат оркестров опит с наши и чужди оркестри у нас и по света, впечатляващ брой награди и отличия от наши и международни конкурси, фестивали и световни форуми. Всичко това говори за един сериозен професионален опит и натрупани знания и умения, толкова важни при подготовката и самата работа по настоящото научно изследване.

Темата на труда е избрана подходящо, с интерес към националното композиторско творчество за фагот, с цел неговото изследване и разпространяване и с принос към фагатовата педагогика. Поставените цели и задачи са изпълнени и изучаващите инструмента получават едно допълнително пособие, което ги запознава със стила, характера и начина на интерпретиране на емблематични произведения за фагот от български композитори. Докторантурата е художествено-творческа и научното изследване е подплатено с голям брой изпълнения на докторанта, в по-голямата си част на произведения и композитори свързани с темата на дисертационния труд. В тази връзка **интерпретационния** метод на изследване, използван в работата над произведенията е особено важен и с висока стойност.

Трудът съдържа 104 страници и е структуриран в 10 основни точки.

В първа точка авторът прави исторически преглед на възникването на интереса към инструмента фагот в произведенията на композиторите от

Второто поколение като анализира техническите проблеми в „Каприз“ за фагот и пиано от Панчо Владигеров и „Прелюд“ за фагот и пиано от Марин Големинов – две пиеси станали емблематични, както за българското фаготово творчество, така и за българското фаготово изпълнителско изкуство и неговите представители.

Във втората точка се обръща внимание на продължението и развитието на соловата музика за фагот в творчеството на композиторите от т.нар. Трето поколение. Тук се засягат произведения на композиторите Димитър Сагаев, Бенцион Елиезер и Димитър Тъпков. Фаготовото творчество след 60-те години с представители Пенчо Стоянов и Васил Казанджиев е анализирано в третата, а в четвърта точка на труда творчеството на композитори от края на XX век, а именно Михаил Пеков, Марин Вълчанов и Емил Наумов.

Точка пета на труда е посветена на композиционните методи и авторски идеи на Силвия Статкова и Румен Бояджиев-син като представители на композиторите от края на 20-ти и началото на 21-ви век. По този начин, в тези пет точки авторът разделя на периоди фаготовото творчество на българските композитори и изследва техните композиционни идеи като включва и интерпретаторски анализ на произведенията.

Този начин на структуриране на научен труд не е най-подходящия, обикновено се структурира в няколко основни глави, но това не влияе на общото съдържание и на това да се разглеждат важни аспекти и личности, свързани с темата. Така в шеста точка на труда се появява кратък исторически преглед на развитието на духовото музициране в България и точно тук е мястото да се засегне личността на проф. Атанас Гърдев като емблема на фаготовото изкуство както у нас така и в Европа. За мен като тромбонист личността на проф. Гърдев представлява голям интерес, предвид неговата тясна връзка с школата по медни духови и приносът му

за нейното развитие. Не бих пропуснал приносът му към тромпетовата школа, както и сътрудничеството с тромбоновия професор Георги Тодоров. Ако нямаше личности като него нямаше и да съществува това богато българско творчество за фагот и на този негов принос е особено наблегнато в тази част на научното изследване. Темата за приносът на проф. Гърдев плавно отвежда в следващата точка на труда, в която основни действащи лица са първите български солист-фаготисти, на които докторантът отнежда подобаващо място. Биографичните данни за тези изпълнители и педагози са подплатени с множество снимки, които ни връщат към едни много емоционални и романтични времена в историята на българската музика.

Аналитично-историческата част на труда завършва с осма точка, където темата за еволюцията на фагота през вековете чрез историята и фактите се развива така, че се прави връзка на тази тема с българските фаготи произведения, а следващата девета точка се явява едно своеобразно допълнение, едно полезно приложение по темата за стройките и тяхното майсторене.

В точка десет се предлага каталог на произведенията за фагот от български композитори – ясно и систематизирано, като това е ценно не само за българските подрастващи фаготисти и професионални изпълнители, а и за колеги чужденци, които биха се заинтересували и биха поискали да изпълняват българска музика за фагот.

Приносите на дисертационния труд са изведени като следва:

- За първи път се прави такъв вид изследване, свързано с българските композитори, писали за фагот
- Първо систематизирано представяне на произведения за фагот, написани от български композитори

- Изследване на избрани произведения за фагот, които са били изпълнени непосредствено след тяхното написване през втората половина на ХХ век и началото на ХХІ век и сега за първи път в художествено-творчески формат са изпълнени на концерти и паралелно с това са анализирани специфичните им компоненти като композиционна техника, динамични нюанси и технически изисквания
- Намиране на нотен материал на част от забравени фаготови произведения от български композитори и тяхното изпълнение
- Намиране на автентични нотни ръкописи на проф. Атанас Гърдев, предоставени любезно от архивите на Библиотеката на НМА „проф. Панчо Владигеров“, Музикално училище – гр. Пловдив, Пражката консерватория
- Приложени са интервюта на композитори, писали за фагот, взети през последните три години, които съдържат полезна информация за създаването на определени фаготови произведения, техния замисъл и съвети при интерпретирането им - акад. Васил Казанджиев, проф. д. изк. Пенчо Стоянов, проф. Михаил Пеков, проф. Милко Коларов, проф. Емил Наумов, Румен Бояджиев – син
- Премиери за България на „Вдъхновения от България за соло фагот“ от композитора Силвия Статкова, в рамките на Фестивала, посветен на съвременната българска класическа музика - „Нова българска музика - 2021“, както и на произведението на проф. Емил Наумов „Три елегии“ по време на Докторантски концерт в Концертна зала „Димитър Ненов“, НМА.

След така направеното извеждане на приносите на дисертационния труд може убедено да се направи изводът, че той има приносен характер. Още повече, че докторантът е направил изискваните от закона научни

публикации, библиографията на труда е достатъчна, а изпълнителската дейност, така важна за един труд с художествено-творчески характер е огромна като обем.

Бих искал в заключение да изразя и своите лични впечатления от докторанта. Познавам Даниела Статкова още като ученичка в Националното музикално училище. Още тогава тя беше една от най-изявените фаготисти на училището, с множество концертни изяви, награди от наши и международни конкурси и най-важното – още от тогава се виждаше нейния интерес към българската музика, към нашите композитори и тяхното творчество. По-късно съм работил с нея и в Симфоничния оркестър на БНР, където беше практикант и мога убедено да заявя, че тя винаги се е представяла успешно и е била предпочитан партньор за колегите фаготисти в оркестровата работа.

В контекста на всичко изложено до тук, имайки предвид приносния характер на труда, както и приложената концертна дейност на докторанта, изразявам своето положително становище, като предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор” на Даниела Николова Статкова, докторант на редовна форма на обучение към катедра „Духови и ударни инструменти”, Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“.

21. 01. 2023

Проф. д-р Атанас Карафезлиев